

Przedsiębiorstwo Projektowo-Budowlane "EKOBUd" s.c.

Ewa i Remigiusz Owczarek

Dmosin Drugi nr 89 B, 95-061 Dmosin **NIP: 833-11-81-146**

PRACOWNIA PROJEKTOWA

93-312 Łódź, ul. Tuszyńska 155

Tel./fax: (0-42) 632-19-72 lub **tel:** (0-42) 632-08-91

www.ekobud.net.pl

E-mail: biuro@ekobud.net.pl lub ekobud3@wp.pl

PROJEKT BUDOWLANY

Projekt instalacji elektrycznych

Obiekt:

„Moje Boisko - Orlik 2012”

Inwestor:

Miejsce realizacji:

Temat: INSTALACJE ELEKTRYCZNE		
Projektant:	Janusz Bojanowski upr. bud.. 195/68 WŁ w spec. Instalacji i urządzeń elektrycznych	
Współpraca:		
Sprawdzający:	inż. Zbigniew Wojnarowski upr. bud.. GP.II-8346-263/76 w spec instalacyjno-inżynieryjnej w zakresie sieci elektrycznych./ bez ograniczeń/	

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA

1. Strona tytułowa		1
2. Zawartość opracowania		2
3. Uprawnienia projektanta		3-4
4. Oświadczenie projektanta		5
5. Opis techniczny projektu, sieci zewnętrznych i oświetlenia boisk		6-12
6. Sieci Elektryczne - Plan zagospodarowania terenu	rys. E/01	13
7. Instalacje elektryczne - Rzut kontenerów zaplecza. Schemat rozdzielnic TE	rys. E/02	14
8. Schemat panelu sterowania oświetleniem	rys. E/03	15
9. Rysunek zespołu sterowania oświetleniem – ZSO	rys. E/04	16
10. Rysunek panelu sterowania oświetleniem	rys. E/05	17
11. Schemat instalacji zasilanej z tablicy rozdzielczej orlika T-E	rys. E/06	18
12. Rysunek tablicy rozdzielczej orlika T-E	rys. E/07	19
13. Rysunek rozdzielnic przysłupowych R1. R2	rys. E/08	20
14. Rysunek tabliczki słupowej - ZG4-35	rys. E/09	21
15. Rysunek wyłącznika P.Poż	rys. E/10	22

OPIS TECHNICZNY INSTALACJI ZEWNĘTRZNYCH

1. Temat opracowania

Tematem opracowania jest zasilanie w energię elektryczną boisk do piłki nożnej i koszykówki dla projektu „Moje boisko- Orlik 2012r” w Janowcu Kościelnym , Gmina Janowiec Kościelny .

2. Podstawa prawna opracowania

Podstawę prawną do opracowania niniejszej dokumentacji stanowi zlecenie Gmina Janowiec Kościelny .

3. Założenia i dane wejściowe

Niniejsza dokumentacja została opracowana w oparciu o następujące dane:

- realizacyjny plan zagospodarowania inwestycji
- planszę zbiorczą uzbrojenia terenu
- obowiązujące w zakresie projektowania Normy Państwowe, Przepisy i Rozporządzenia.
- uzgodnienia z Inwestorem

4. Opis inwestycji

W celu zasilania w energię przedmiotowego obiektu, przewiduje się wykorzystanie istniejącej wewnętrznej linii zasilającej wykonanej kablem typu YAKY 4x35mm² prowadzonej z złącza kablowo-pomiarowego zlokalizowanego w obrębie działki nr.302/1. Dla zabezpieczenia istniejącej linii w rozdzielnicy głównej szkoły zainstalowany jest rozłącznik bezpiecznikowy z wkładką bezpiecznikową typu WT-00/gG 40A.

5. System ochrony od porażen

Jako ochronę przed dotykiem bezpośrednim przyjęto zastosowanie izolacji części czynnych. Jako ochronę przed dotykiem pośrednim (ochrona dodatkowa) zastosowano samoczynne wyłączenie w przypadku przekroczenia wartości napięcia dotykowego realizowane przez wyłączniki różnicowoprądowe, oraz drugą klasę izolacji.

Po zamontowaniu rozdzielnicy i podłączeniu odbiorników należy sprawdzić skuteczność ochrony przed dotykiem pośrednim (ochrona dodatkowa).

6. Oświetlenie zewnętrzne boisk

Oświetlenie zewnętrzne zaprojektowano przy pomocy programu oświetleniowego Dialux, w oparciu o bazę danych opraw firmy Thorn. Jako podstawę przyjęto normę PN-EN 12193 – Oświetlenie stosowane w obiektach sportowych. Wg normy, przyjęto klasę III, dla której wymagane natężenie oświetlenia dla boiska zarówno piłkarskiego, jak i do koszykówki wynosi 75 lx, a równomierność $E_{min}/E_{sr} \geq 0,5$. Zasilanie oświetlenia jest doprowadzone za pomocą kabli YKYżo 5x6mm² doprowadzonych z tablicy rozdzielczej T-E umieszczonej wewnątrz budynku zaplecza sanitarnego orlika. Oprawy AREA 70-400W należy instalować

na słupach w miejscach oznaczonych na PZT (rys nr 1). Oprawy należy umieścić na słupach np. F-my Elektromontaż Rzeszów o wys. 9m S90SRwPAL + korona z głowicą przy odchyleniu 20% od pionu ku dołowi. Instalację elektryczną w słupie należy wykonać kablem YDY 3x2,5mm². W słupach 1, 2, 3, 5, 6, 8 projektuje się umieszczenie tabliczek rozgałęźnych Elmont ZG4-35 z dwoma zabezpieczeniami S-301-C-6 , zaś w słupach nr 4 i 7 zamiast tabliczek rozgałęźnych przewiduje się rozdzielnicę R1 oraz R2 z dwoma tabliczkami jak to przedstawiono na schematach rozdzielnic. Dla instalacji oświetlenia zewnętrznego przewiduje się uziom otokowy podłączony z każdym słupem o $R \leq 10\Omega$.

7. Technika układania kabli

Projektowane linie kablowe WLZ należy układać w rowie o głębokości $t = 0,8$ m i szerokości dna 0,4 m. Do przygotowanych rowów należy nasypać warstwę piasku o grubości 10 cm i na niej układać kable linią falistą tak, aby powstał zapas rzędu 3% długości kabla. Ułożone kable należy zgłosić do odbioru służbie nadzoru inwestorskiego i we właściwej służbie geodezyjnej. Kable po odbiorze i inwentaryzacji należy zasypać warstwą piasku o grubości 10 cm, a następnie gruntem z wykopu pozbawionym gruzu i kamieni. W trakcie zasypywania w odległości 25 cm od górnej powierzchni kabli należy ułożyć folię oznaczeniową koloru niebieskiego o grubości 0,5 mm i szerokości 20 cm. Układane kable na trasie przy wprowadzeniu do budynku zaplecza winny być wyposażone w oznaczniki zawierające informacje zgodne z Normą PN-IEC 60364-5-523:2001.

8. Tablica rozdzielcza szatni

Tablicę projektuje się wykonać jako podtynkową rozdzielnicę przystosowaną do montażu aparatury modułowej z drzwiami pełnymi. Konstrukcja tablicy metalowa. Obudowa powinna posiadać stopień ochrony IP41 I lub II(zalecana) kl. ochronności.

Rozdzielnica zawierać będzie następujące elementy:

- rozłącznik konserwacyjny,
- optyczny (LED) wskaźnik obecności napięcia,
- zabezpieczenia nadprądowe poszczególnych obwodów,
- elementy sterowania obwodów oświetlenia zewnętrznego

W rozdzielnicy zaprojektowano ochronniki przeciw przepięciowe kl. „B+C”.

Rozdzielnica zlokalizowana będzie w pomieszczeniu trenera 0/02.

9. Przewody i sposób prowadzenia instalacji wewnętrznych

Do wykonania projektowanej instalacji projektuje się zastosować następujące typy przewodów:

- YDYżo 3x1,5mm² w instalacji oświetleniowej,
- YDYżo 3x2,5mm² w instalacji gniazd wtykowych,
- LgYżo 4 – lokalne przewody połączeń wyrównawczych.

Przy wykonywaniu instalacji należy przestrzegać następujących zasad:

- ⤴ izolacja żył przewodów i kabli powinna odpowiadać kolorom zgodnym z PN,
- ⤴ izolację w kolorze żółto-zielonym można stosować wyłącznie w instalacjach związanych z ochroną od porażeń,
- ⤴ przewody układać w ścianach i sufitach pod tynkiem,

- ⤴ do rozgałęzienia instalacji stosować osprzęt hermetyczny,
- ⤴ podejścia instalacji do urządzeń technologicznych wykonywać na podstawie D.T.R. urządzeń, a jeżeli takowych nie ma, należy pozostawić zapasy przewodów.

10. Instalacja oświetlenia wewnętrznego

Parametry oświetlenia światłem sztucznym poszczególnych pomieszczeń zgodnie z wymaganiami zawartymi w PN-EN 12464-1 wynosić będą odpowiednio:

- ⤴ min. 300 lx na płaszczyźnie pracy w pomieszczeniu trenera,
- ⤴ min. 200 lx w łazienkach i sanitariatach i szatniach,
- ⤴ min. 100 lx na podłodze w magazynie, przedsionku i na korytarzu,

Oprawy oświetleniowe wyposażone będą w wysokosprawne źródła światła.

Instalacja wykonana w całości przewodami typu YDYżo ( )x1,5.

Sterowanie oświetleniem za pomocą indywidualnych wyłączników.

Sterowanie oświetleniem na elewacji nad wejściami za pomocą regulatora zmierzchowego umieszczonego w tablicy rozdzielczej w pokoju trenera.

11. Osprzęt łączeniowy i gniazda wtykowe

Przy wyborze rozwiązań należy przestrzegać prawa budowlanego, praw pokrewnych i szczególnych oraz kierować się wiedzą techniczną.

Osprzęt łączeniowy montować należy na wysokości:

- łączniki oświetlenia na wysokości +1,4
- gniazda wtykowe montowane w pomieszczeniach trenera i magazynie na wysokości +1,1 m
- gniazda w łazienkach na wysokości +1,4 m.

Osprzęt o stopniu ochrony IP44.

12. Instalacja połączeń wyrównawczych

W budynku projektuje się wykonać instalację połączeń wyrównawczych. Przewód magistralny projektowany przewodem LgYżo6mm² ułożony będzie poprowadzony na zasadach analogicznych jak pozostałe instalacje.

Na przewodzie magistralnym projektuje się zainstalować (bez przecinania) lokalne szyny (zaciski) lokalnych połączeń wyrównawczych, umieszczone w oznakowanych puszkach n/t.

Do szyn tych zostaną doprowadzone, wykonane przewodem LgYżo4mm², lokalne połączenia wyrównawcze, obejmujące części przewodzące dostępne i obce w łazienkach i sanitariatach, kanały wentylacyjne. Do magistrali należy przyłączyć ponadto szynę PE rozdzielnicy TE.

Poniżej tablicy TE należy zlokalizować główną szynę połączeń wyrównawczych. Szynę należy uziemić.

OBLICZENIA TECHNICZNE

1. Obliczenia oświetlenia

Obliczenia oświetlenia wnętrz wykonano zgodnie z Normą PN - EN 1264 - 1 „Światło i oświetlenie - oświetlenie miejsc pracy - część 1: Miejsca pracy we wnętrzach. Obliczenia wykonano przy użyciu programu obliczeniowego „DIALUX 4.7”. Wyniki obliczeń wartości średniej natężenia oświetlenia oraz wartości przyjętych z normy podano w tabeli na planach instalacji elektrycznej. Wydruk obliczeń zdeponowano w egzemplarzu archiwalnym dokumentacji.

2. Obliczenia obwodów i linii zasilających

Obliczenia obwodów i linii zasilających poszczególne rozdzielnice wykonano dla mocy obciążenia wynikających z mocy przyłączonych odbiorników. Do obliczeń mocy i prądu obciążenia przyjęto współczynniki zapotrzebowania o wartości odpowiadające technologii użytkowania odbiorników oraz współczynniki mocy odpowiadające charakterowi zasilanych odbiorników.

Obliczeń mocy obciążenia dokonano wg zależności :

$$P_o = P_{os} * k_{zo} + P_{gn} * k_{zg} + P_{st} * k_{zt} [kW]$$

Obliczeń prądu obciążenia dokonano według zależności :

$$I_B = \frac{P_{oConcept C}}{U * \cos \phi_{rj}} \quad \text{przy zasilaniu jednofazowym}$$

oraz

$$I_B = \frac{P_o}{\sqrt{3} * U * \cos \phi_{rj}} \quad \text{przy zasilaniu trójfazowym}$$

Obliczeń spadku napięcia w poszczególnych obwodach dokonano w trybie roboczym według zależności:

$$dU_{\%} = \frac{2 * P_o * l_i * 10^2}{g * s * U^2} \quad \text{dla obwodów jednofazowych}$$

oraz

$$dU_{\%} = \frac{P_o * l_i * 10^2}{g * s * U^2} \quad \text{dla obwodów trójfazowych}$$

,gdzie:

$P_o * I_i$ - moment obciążenia [kW]

k_z - współczynnik zapotrzebowania

g - konduktywność materiału przewodowego [m/W mm²]

s - przekrój żył obwodu [mm²]

U - wartość napięcia zasilającego [V]

P_{os} - moc zainstalowana oświetlenia

P_{gn} - moc zainstalowana gniazd wtykowych

P_{st} - moc zainstalowana siły technologii

Przekroje przewodów poszczególnych obwodów i linii zasilających rozdzielnicze dobrano dla dopuszczalnej wartości spadku napięcia $dU_{\%} \text{ dop } > 2 \%$

2.1 Obliczenia linii zasilającej tablicę rozdzielczą orlika T-E

Zestawienie obciążeń

L.p	Rodzaj odbioru	P _i [kW]	P _o [kW]	I _o [A]
1	Oświetlenie boisk	8,00	8,00	12,84
2	Gniazda wtykowe	5,5	4,8	7,22
3	Oświetlenie	0,79	0,79	1,28
4	Wentylacja	0,21	0,21	0,34
5	Ogrzewanie wody	5,40	5,40	8,39
	RAZEM 1-5	$\sum P_i = 19,90$	19,20	$\sum I_o = 30,55$

Uwzględniając powyższe, moc i prąd obciążenia rozdzielni głównej RG wyniosą:

$$P_B = 19,90 \text{ kW}$$

oraz

$$I_B = 30,55 \text{ A}$$

1. Istniejący kabel będący wewnętrzną linią zasilającą to YAKY 4*35 mm²

o dopuszczalnym prądzie obciążenia $I_d = 96 \text{ A} > I_B$

2. Główne zabezpieczenie w rozdzielnicy głównej szkoły zostaje zgodnie ze stanem obecnym w postaci rozłącznika bezpiecznikowego z wkładką bezpiecznikową typu WT-00/gG 40A $> I_B$

Sprawdzenie spadku napięcia

Uwzględniając powyższe, spadek napięcia w WLZ wykonanym kablem typu YAKY 4*35 mm² o długości $l = 100 \text{ m}$ wyniesie:

$$\delta U_{\%} = \frac{19,20 * 10^3 * 100 * 10^2}{34 * 35 * 400^2} = 1,01\% < \delta U_{\% \text{ dop}} = 2,0 \%$$

$$\delta U_{\%} = 1,01\% < \delta U_{\% \text{ dop}} = 2,0 \%$$

Parametry wewnętrznej linii zasilającej dobrano prawidłowo.

2.2 Urządzenia piorunochronne dla obiektu

OBLICZENIE POZIOMU OCHRONY

Zgodnie z PE-IEC 61024-1-1 budynek zalicza się do obiektów zwykłych.

Gęstość doziemnych wyładowań piorunowych:

$$N_g = 0,04 \times T_d^{1,25} \text{ na km}^2/\text{rok}$$

$$T_d = 22 \text{ dni burzowych/1 rok}$$

$$N_g = 0,04 \times 22^{1,25} = 1,906 \text{ km}^2/\text{rok}$$

Spodziewana częstość bezpośrednich wyładowań trafiających w obiekt

$$N_d = N_g \times A_e \times 10^{-6} \text{ na rok}$$

A_e – powierzchnia równoważna obiektu 600 m²

$$N_d = 1,906 \times 600 \times 10^{-6} = 0,00114$$

Ponieważ $N_d > N_{CI}$, gdzie $N_{CI} = 10^{-3}$, to wymagane jest wykonanie urządzenia piorunochronnego o skuteczności:
 $E \geq 1 - 0,001 / 0,00114 = 0,122$

Budynek szatni będzie wyposażony w urządzenie piorunochronne odpowiadające I-mu poziomowi ochrony.

Urządzenie będzie składać się z:

- zwodów poziomych wykonanych z płaskownika Fe/Zn20x3 lub dFe/Zn Φ 8mm² poprowadzonych wzdłuż krawędzi dachu,
- 2 przewodów odprowadzających wykonanych z płask. Fe/Zn 20x3 lub dFe/Zn Φ 8mm² układanych na uchwytach w przeciwległych narożnikach budynku,
- 2 łącz kontrolnych w gruntowych studzienkach pomiarowych
- 2 łącz kontrolnych w skrzynkach montowanych p/t na ścianach budynku na wysokości 1m,
- uziomu otokowego wykonanego z płaskownika FeZn25x4. połączonego z układem uziomowym masztów oświetleniowych.

3. Plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia

Projektowane linie są liniami izolowanymi nie stanowiącymi przy prawidłowej eksploatacji zagrożenia dla środowiska i przebywających w jej pobliżu ludzi.

Linie są odporne na oddziaływanie szkodliwych warunków środowiska naturalnego. Prace związane z budową linii należy prowadzić wyłącznie w stanie beznapięciowym. Do wykonania inwestycji należy stosować wyłącznie materiały posiadające atesty lub certyfikaty dopuszczające ich stosowanie na terenie Polski.

4. Wskazanie sposobu przeprowadzenia instruktażu

Przed rozpoczęciem prac montażowych objętych projektem, należy przeprowadzić instruktaż bezpiecznej pracy oraz wskazać na zagrożenia jakie mogą wystąpić w trakcie wykonywania robót. Roboty winna prowadzić osoba posiadająca uprawnienia do kierowania robotami i wykonawstwa bez ograniczeń oraz aktualną grupę BHP bez ograniczenia napięcia. Wykonujący roboty winni posiadać aktualne odpowiednie grupy BHP.

5. Wskazanie środków technicznych zapobiegających zagrożeniom

- dobra organizacja robót
- doświadczona Firma wykonująca roboty

6. Uwagi końcowe

Całość robót należy zgodnie z przepisami o ochronie przeciwporażeniowej w urządzeniach elektrycznych o napięciu do 1 kV, warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót oraz obowiązującymi Przepisami Bezpieczeństwa i Higieny Pracy.